

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Sanja Pavlović, Milena Vasić, Nadežda Budimović, Jelka Jovanović, Ana Martinoli, Olivera Milošević, Jelena Petković, Filip Švarn, Rodoljub Šabić, Zlatko Čobović i Zlata Kureš, na sednici održanoj 26. 2. 2026. godine, jednoglasno izriče

JAVNU OPOMENU

Tekstom „Veran Matić i američki faktor: kako je građena medijska propagandna mreža u Srbiji“, objavljenim 6. februara 2026. godine, portal „Knjaževačka hronika“

1. prekršio je tačke 1, 2 i 3 Poglavlja I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara i novinarki Srbije o obavezi novinara/novinarki da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izveste o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda koje propisuje Kodeks, da prave jasnu razliku između činjenica koje prenose, komentara, pretpostavki i nagađanja, kao i odredbu po kojoj je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasila,

2. prekršio je tačku 2 Poglavlja II (Nezavisnost od uticaja), po kojoj ekonomski i politički interesi izdavača ne smeju da utiču na uređivačku politiku na način koji bi za posledicu imao netačno, pristrasno, nepotpuno i neblagovremeno informisanje javnosti,

3. prekršio je tačke 2, 3 i 4 Poglavlja III (Odgovornost novinara/novinarki), po kojima su novinari/novinarke dužni da neguju kulturu i etiku javne reči, da ne koriste govor mržnje, agresivnu retoriku ili retoriku koja može podsticati na diskriminaciju ili agresivno ponašanje, kao i da odgovornost javnosti ne podrede interesima drugih, a posebno ne interesima izdavača, korporacija, vlada i drugih državnih organa, a urednici/urednice su odgovorni/odgovorne za celokupni sadržaj medija,

4. prekršio je tačku 3 Poglavlja V (Poštovanje dostojanstva) o obavezi novinara/novinarki da poštuju princip nenanošenja štete ugledu i dostojanstvu ličnosti i da ne učestvuju u širenju neistina ili kontinuiranom zlonamernom narušavanju reputacije osoba o kojima izveštavaju,

5. prekršio je i tačku 3 Poglavlja VIII (Odnos prema izvorima) o obavezi novinara/novinarki da konsultuju što više izvora.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Veran Matić, predsednik Upravnog odbora Asocijacije nezavisnih elektronskih medija (ANEM) i član Stalne radne grupe za bezbednost novinara, podneo je žalbu protiv više medija, među kojima je i portal „Knjaževačka hronika“, koji su, kako je naveo, preneli tekstove o njemu „u kojima se iznosi niz neistina, u kojima su činjenice izvrnute i stavljene u negativni kontekst, iznete su neosnovane optužbe, bez ikakve mogućnosti da se čuje 'druga strana'“. Time mu je, ističe u žalbi, narušena reputacija bez ikakvih osnova i ugrožena bezbednost, imajući u vidu da se u svim tekstovima navodi da je strani plaćenik, izdajnik i slično. Po mišljenju žalitelja, spornim tekstom prekršene su tačke 1, 2 i 3 poglavlja Iistinitost izveštavanja, tačka 2 poglavlja Nezavisnost od uticaja, tačke 2 i 3 poglavlja Odgovornost novinara, tačka 3 poglavlja Poštovanje dostojanstva i tačka 3 poglavlja Odnos prema izvorima.

Redakcija portala „Knjaževačka hronika“ nije odgovorila na žalbu.

Članovi Komisije za žalbe su zaključili da se žalba odnosi na ukupno 26 medija, među kojima je i portal „Knjaževačka hronika“, a koji su svi u roku od tri dana preneli (u manjoj ili većoj meri) delove filma „Zlo doba 2“, nepoznatog autora, u produkciji Centra za društvenu stabilnost, koji je prethodno emitovan na više televizija. Zbog toga se ovi tekstovi, po mišljenju Komisije, ne mogu posmatrati pojedinačno, nego kao deo medijske kampanje protiv žalioca sa ciljem njegove diskreditacije. Ne postoji nikakav opravdani novinarski razlog da ovako veliki broj medija objavi isti sadržaj, koji u suštini nije informativnog karaktera, već je reč o političkoj propagandi. Portal „Knjaževačka hronika“ kao razlog za objavljivanje teksta navodi medijsku kampanju dela opozicije u kojoj se skreće pažnja sa suštine filma, te je zato nepohodno (još jednom) „jasno i bez uvijanja reći šta je Veran Matić radio, s kim je sarađivao i kako je građen njegov uticaj“. Ovakav tekst je u suprotnosti sa elementarnim principima novinarske profesije i ni na koji način se ne može posmatrati kao „kritika“ rada jedne javne ličnosti u skladu sa pravom na slobodu izražavanja i pravom javnosti da bude informisana.

Komisija ima razloga da zaključi i da se redakcija nije rukovodila javnim interesom, već da je ovakvo pristrasno, nepotpuno i neodgovorno izveštavanje rezultat uticaja ekonomskih i političkih interesa izdavača. U prilog tome govori i činjenica da je identičan sporni sadržaj objavljen u više medija istog vlasnika.

Članovi Komisije saglasni su sa tvrdnjama podnosioca žalbe u vezi sa prekršajima Kodeksa na koje je ukazao, posebno kad je reč o prekršaju tačke 3 Poglavlja V, koja se odnosi na nanošenje štete ugledu i dostojanstvu ličnosti i zlonamerno narušavanje reputacije osobe o kojoj se izveštava, što je po mišljenju Komisije, bio i glavni razlog za objavljivanje spornog sadržaja.

Bez obzira na to što je žalilac uticajna javna ličnost sa višestrukim važnim društvenim funkcijama, zbog čega jeste dužan da trpi veću kritiku i ima suženo pravo na privatnost, vrsta kritike koja bi bila zasnovana na jasnim činjenicama, dokazima, kontekstualizaciji i konsultovanju više izvora – ovde je u potpunosti izostala.

U spornom tekstu nema nepristrasnog izveštavanja, niti je napravljena bilo kakva razlika između činjenica i pretpostavki i nagađanja. Tekst sadrži neosnovane optužbe, klevete i glasine, koje se ne mogu podvesti pod vrednosne sudove. Portal tako, recimo, prenosi: „Zahvaljujući razvijenoj saradnji sa američkim faktorom, Veran Matić je sredinom devedesetih postao ključni posrednik za distribuciju stranog novca, opreme i programskog sadržaja. Ta sredstva su korišćena za formiranje i održavanje malih lokalnih radio i TV stanica, koje su vremenom povezane u mrežu tzv. nezavisnih medija. Ta mreža nije imala za cilj informisanje javnosti, već ograničavanje suvereniteta države Srbije i disciplinovanje javnog mnjenja.” Za ovakve, veoma ozbiljne optužbe koje se nikako ne mogu smatrati „mišljenjem“, u spornom tekstu nisu ponuđeni ne samo nikakvi dokazi, već ni relevantni izvori. Takođe, samom Veranu Matiću nije pružena nikakva mogućnost da, pre objavljivanja teksta, odgovori na bilo koju od iznetih optužbi.

Komisija podseća i da su, prema odredbama Kodeksa novinara i novinarki Srbije urednici/urednice su odgovorni za sav sadržaj koji objavljuju, bez obzira da li je nastao u redakciji ili preuzet iz drugog medija. Preuzimanje sadržaja drugog medija ni na koji način ne oslobađa redakciju te odgovornosti.

Komisija posebno ukazuje i na to da ovakvi tekstovi, koji nemaju nikakve veze sa profesionalnim novinarstvom, ne samo da nanose štetu žaliocu i njegovom ugledu, već mogu biti i veoma opasni po njegovu bezbednost, s obzirom na to za šta se sve, bez dokaza, optužuje.

Beograd, 26. 2. 2026.

Predsedavajuća

Sanja Pavlović